

Mèxic: frau i eleccions

A Mèxic les paraules frau i eleccions van unides i per a molts observadors són indistintes. El dia 18 d'agost hi hagué comicis legislatius per renovar els 500 diputats federals, 32 dels 64 senadors i sis governadors. Era el primer desafiament polític seriós al president Carlos Salinas de Gortari després de la seva elecció controvertida com a cap d'estat.

La democràcia mexicana té les seves peculiaritats, la més destacable de les quals és l'existència d'un partit hegemònic, el Partit Revolucionari Institucional (PRI), que governa des del 1929. Hi ha molts altres partits polítics, però exerceixen una funció més decorativa que no política. Cada sis anys s'elegeix un cap d'estat i cada tres es renova el poder legislatiu, però ningú dubta qui serà el guanyador. En el cas de les presidencials se sap perfectament que governarà el candidat del PRI i en el cas de les legislatives tothom té per segur la majoria absoluta del PRI. El frau és perfectament organitzat i té tanta tradició com la cita electoral mateixa.

Quan fa tres anys va ser elegit l'actual president Carlos Salinas, la campanya electoral va centrar l'atenció mundial perquè es presentava com a competidor del candidat oficial el fill del presi-

dent Cardenas. Aquest candidat va aglutinar al seu voltant un seguit de forces de centre i d'esquerra que van revifar l'esmoreït panorama polític mexicà i va poder mobilitzar una part important de la població. Tanmateix Cuauhtemoc Cardenas va obtenir el 31% dels vots i Salinas va ser elegit enmig de nombroses acusacions de frau.

En aquests últims anys, l'oposició política al PRI ha anat creixent i diversificant-se. En el nord del país ha arrelat el Partit d'Acció Nacional (PAN), de dreta, que s'ha convertit en la segona força política. En canvi el Partit de la Revolució Democràtica (PRD), de Cardenas, creat a partir de sectors renovadors del PRI i de grups de l'oposició, ha perdut la força inicial de fa tres anys i se situa com a tercer partit del país en importància. Hi ha també un seguit de formacions d'esquerra i de satèl·lits del PRI de feble implantació electoral, ja que cap no supera cap d'elles el 5% dels vots.

El president Salinas ha respost a la seva fama de tecnòcrata i ha pogut redreçar la difícil situació econòmica en què va trobar el país. L'enorme deute extern, que ofegava l'economia mexicana, ha estat renegociat i reduït i ara afronta els pagaments. Mèxic s'encamina en aquests moments cap a la formació d'un gran mercat amb els seus poderosos veïns de l'Amèrica del Nord: els Estats Units i el Canadà. Tot i l'evident millora de les magnituds macroeconòmiques, la misèria continua sent el patrimoni exclusiu d'una gran part de la població.

A les recents eleccions han tornat a aparellar-se les paraules vot i frau. Ningú, ni tan sols l'oposició, no s'esperava una derrota del PRI, però sí que creia que podia perdre la governadoria dels estats de Guanajuato i San Luís Potosí. Però ni això. El PRI conserva l'hegemonia i redueix l'oposició a la funció de protestar. En els resultats de les legislatives el PRI s'atribuïa el 60% dels vots, seguit del PAN amb el

22% i el PRD amb el 7%.

Dels altres set partits que es presentaven cap no atenyia el 4%.

Salinas ha redreçat la situació econòmica, però no ha sabut o pogut dur a terme una *pe-restroika* política capaç de traure l'oposició del ghetto en què la reclou el sistema polític implantat i gestionat pel PRI. En els seus plans de futur hi ha la voluntat d'inserir Mèxic en l'àrea econòmica EUA-Canadà però no sembla considerar la necessitat de normalitzar la vida política del país, netejant-la de pràctiques fraudulent i posant fi a les corrupteles polítiques. La democràcia mexicana sols podrà ser reconeguda com a tal internacionalment quan el PRI accepti de veres les regles del joc democràtic. Per ara es conforma mantenint les formes.

Antoni Reig

Saddam Hussein.

ARXIU

Iraq, petroli sota restricció. L'aprovació a mitjan agost d'una resolució de l'ONU permetent a l'Iraq l'exportació "per raons humanitàries" uns 1.600 milions de dòlars de cru ha provocat tant les protestes d'aquest país com el vot contrari de Cuba i Iemen, dos dels pocs aliats mundials que té encara Saddam Hussein. El manteniment d'aquestes limitacions en el comerç exterior i en el flux regular d'importacions no ha impedit que el clan de Tàrik -ciutat natal del dictador sunnita- mantingui el control absolut de tots els ressorts de l'estat després d'haver sufocat els nuclis insurgents del Kurdistan.

Fidel Castro.

ARXIU

Respecte a Cuba, l'èxit internacional del Jocs Panamericans, amb la treballada victòria de la selecció cubana de beisbol, ha situat l'orgull nacional d'aquesta illa en un punt alt, ja que s'ha demostrat tant la capacitat organitzativa com la possibilitat de trencar el vet del govern americà amb la venda dels drets d'emissió a la cadena Abc. Tot i aquest factor, unit a l'èxit relatiu de la cimera de Guadalajara, en què tots els estats iberoamericans van reconèixer la legitimitat del govern de Fidel Castro, els efectes del boicot i de la crisi econòmica amenaçen seriosament tot el sistema socio-polític de l'illa.